TIETOKORTTI

TOIMIVA SIKALA

Keinoja vieroitusripulin ehkäisyyn

Minimoi porsaan kokema stressi ja maksimoi hyvät olosuhteet.

Porsaan menestymiseen vieroitusosastolla vaikuttavat monet tekijät ja haastavuutta lisää se, että tekijät vaikuttavat toinen toisiinsa. Onnistuneen lihasian kasvatus lähtee oikeastaan jo emakon tiineysajan ruokinnasta, porsimisen onnistumisesta, ternimaidon ja maidon saannista ja koostumuksesta, vieroitusrehusta ja vedensaannista, sekä ympäröivistä olosuhteista.

Porsaille on hyvä tarjota vieroitusajan rehua jo viikon iästä lähtien, jolloin rehu tulee tutuksi ja porsaiden entsyymitoiminta kehittyy ja ruoansulatuselimistö tottuu pikkuhiljaa sulattamaan muitakin kuin maidon ravintoaineita. Liiallista valkuaispitoisuutta tulee välttää ja korvata puuttuvat aminohapot erikseen. Porsasrehun tulee olla maittavaa, jotta sitä myös syödään emon maidon rinnalla. Koska porsaan entsyymitoiminta on puutteellista, rehussa tulisi välttää happoa sitovia aineita, kuten soijaa. Myös ruokintakalkki sitoo happoja, joten sen määrä ei saa olla liian korkea. Kuitua (kuten pektiini, sokerijuurikas- tai perunakuitu) on hyvä olla rehussa, sillä se sitoo itseensä vettä, pitää yllä suolen normaalia bakteeritoimintaa sekä kuljettaa suolistosta mukanaan haitallisia bakteereja ja niiden myrkyllisiä aineenvaihduntatuotteita. Jopa ihan perunajauhon käytöllä on saatu ehkäistyä ja hoidettua vieroitusripulia. Myös orgaanisten happojen, keskipitkien rasvahappojen, maitotuotteiden tai probioottien (maitohappobakteerivalmisteet) lisääminen rehuun tai juomaveteen voi ehkäistä patogeenien lisääntymistä suolistossa pH:n laskun myötä.

Vieroituksessa pidempi valojakso innostaa syömään ja energia myös käytetään hyväksi paremmin. Tutkimusten mukaan syömättömyys aiheuttaa ongelmia vieroituksen yhteydessä, joten kaikki syömistä tukevat keinot kannattaa ottaa käyttöön ja kiinnittää huomiota mm. rehuautomaatin sijoittamiseen ja muotoon. Katso vinkkejä toisesta tietokortista (Vieroitetun porsaan syömään oppiminen). Hygieeninen liemirehu voi olla hyvä vaihtoehto, varsinkin jos rehun olomuoto tulee olemaan liemimäinen myös jatkossa. Tällöin vaikea kuivarehuvaihe jää kokonaan pois ja vedensaannin turvaaminen on helpompaa. Fermentoidun liemirehun alhainen pH voi vahvistaa mahalaukun potentiaalia haitallisia bakteereja vastaan

Vieroitettujen porsaiden lämmöneristys on vielä huono, ja vieroituksen aikana syönti on usein minimaalista. Suurin lämmönlähde sialla on rehu, joten ympäröivään lämpötilaan, ilmanvaihtoon ja ilmankosteuteen on syytä kiinnittää huomiota vieroitusosastolla. Lämpötila tulee alkuun olla yli 25 astetta ja karsinassa ei saa tuntua vetoa. Porsaiden nukkumisasennosta voi päätellä eläinten tuntemaa lämpötilaa. Porsaat nukkuvat rennosti toistensa lähellä jos lämpötila on hyvä. Ne makaavat erillään ja ritilän päällä jos on kuuma, ja hyvin tiiviisti toisiinsa painautuneina jos on kylmä

Ympäristön ja rehun hygieenisyyteen kannattaa panostaa, sillä puutteellisen entsyymitoiminnan tuloksena sulamaton rehu toimii hyvänä kasvualustana haitallisille bakteereille. Yhden tutkimuksen mukaan rehunvaihto vaikuttaa kasvuun, käyttäytymiseen ja terveyteen niillä porsailla, joiden tilojen hygienia on huono. Ympäristön vaihtaminen on stressaavaa huolimatta hygieenisyydestä. Puhtaat olosuhteet kuitenkin auttavat porsaita sopeutumaan ympäristön vaihdokseen nopeammin.

Porsaiden sekoitus vieroituksessa on aina stressaavaa. Porsaille paras vaihtoehto on jättää pahnue muutamaksi päiväksi porsimiskarsinaan vieroituksessa ja siirtää emo pois. Näin ollen tuttu ympäristö ja karsinatoverit pysyvät ennallaan kun emon hoiva ja maidonsaanti loppuvat ja on pärjättävä pelkällä vieroitusrehulla.

Tiina Kortelainen, MTT

Päivitetty 03.10.2013